

Koncepce péče o nadané žáky

Obsah

1. PRÁVNÍ RÁMEC.....	3
Školský zákon.....	3
Vyhláška č.27/2016 Sb.	3
2. Nadané dítě a mimořádně nadané dítě	5
2.1 Proces identifikace nadaných žáků	6
2.2 Základní přístupy a zásady práce.....	6
3 Personální zajištění.....	7

1. PRÁVNÍ RÁMEC

Koncepce vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků vychází ze vyhlášky 27/2016 a ze školského zákona.

Školský zákon

§ 17 Vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů

(1) Školy a školská zařízení vytvářejí podmínky pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů.

(2) K rozvoji nadání dětí, žáků a studentů lze uskutečňovat rozšířenou výuku některých předmětů nebo skupin předmětů. Třídám se sportovním zaměřením nebo žákům a studentům vykonávajícím sportovní přípravu může ředitel školy odlišně upravit organizaci vzdělávání.

(3) Ředitel školy může mimořádně nadaného nezletilého žáka na žádost jeho zákonného zástupce, a mimořádně nadaného zletilého žáka nebo studenta na jeho žádost přeřadit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku. Součástí žádosti žáka, který plní povinnou školní docházku, je vyjádření školského poradenského zařízení a registrujícího poskytovatele zdravotních služeb v oboru praktické lékařství pro děti a dorost (dále jen "registrující lékař. Podmínkou přeřazení je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebo student nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitel školy.

§ 18 Individuální vzdělávací plán - Ředitel školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit nezletilému žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním na žádost jeho zákonného zástupce a zletilému žákovi nebo studentovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním na jeho žádost vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ve středním vzdělávání nebo vyšším odborném vzdělávání může ředitel školy povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu i z jiných závažných důvodů.

§ 19 Ministerstvo stanoví vyhláškou (je jí vyhl. č.27/2016 Sb.) k) pravidla a náležitosti zjišťování vzdělávacích potřeb nadaných dětí, žáků a studentů, úpravu organizace, přijímání, průběhu a ukončování jejich vzdělávání a podmínky pro přeřazování do vyššího ročníku.

Vyhláška č.27/2016 Sb.

ČÁST ČTVRTÁ VZDĚLÁVÁNÍ NADANÝCH ŽÁKŮ

§ 27 **Nadaný a mimořádně nadaný žák**

(1) Za nadaného žáka se pro účely této vyhlášky považuje především žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

(2) Za mimořádně nadaného žáka se pro účely této vyhlášky považuje především žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

(3) Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb žáka provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou, která žáka vzdělává. Pokud se nadání žáka projevuje v oblastech pohybových, manuálních nebo uměleckých dovedností, vyjadřuje se školské poradenské zařízení zejména ke specifikům žakovy osobnosti, která mohou mít vliv na průběh jeho vzdělávání, a míru

žákova nadání zhodnotí odborník v příslušném oboru, jehož odborný posudek žák nebo zákonný zástupce žáka školskému poradenskému zařízení poskytne.

(4) Pro nadané žáky může ředitel školy vytvářet skupiny, ve kterých se vzdělávají žáci stejných nebo různých ročníků školy v některých předmětech.

(5) Nadaným žákům lze v souladu s vývojem jejich školních dovedností rozšířit obsah vzdělávání nad rámec stanovený příslušným vzdělávacím programem nebo umožnit účast na výuce ve vyšším ročníku.

(6) Nadaní žáci se mohou se souhlasem ředitelů příslušných škol současně vzdělávat formou stáží v jiné škole stejného nebo jiného druhu.

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka

§ 28

(1) Vzdělávání mimořádně nadaného žáka se může uskutečňovat podle individuálního vzdělávacího plánu, který vychází ze školního vzdělávacího programu příslušné školy, závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.

(2) Individuální vzdělávací plán je závazným dokumentem pro zajištění vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného žáka a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.

(3) Individuální vzdělávací plán obsahuje:

a) závěry doporučení školského poradenského zařízení,

b) závěry psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a pedagogické diagnostiky, které blíže popisují oblast, typ a rozsah nadání a vzdělávací potřeby mimořádně nadaného žáka, případně vyjádření registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost,

c) údaje o způsobu poskytování individuální pedagogické, speciálně pedagogické nebo psychologické péče mimořádně nadanému žákovi,

d) vzdělávací model pro mimořádně nadaného žáka, údaje o potřebě úprav v obsahu vzdělávání žáka, časové a obsahové rozvržení učiva, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, úpravu zkoušek,

e) seznam doporučených učebních pomůcek, učebnic a materiálů,

f) určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování péče o mimořádně nadaného žáka,

g) personální zajištění úprav a průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a

h) určení pedagogického pracovníka školy pro sledování průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a pro zajištění spolupráce se školským poradenským zařízením.

(4) Individuální vzdělávací plán je zpracován bez zbytečného odkladu po zahájení vzdělávání mimořádně nadaného žáka ve škole, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

(5) Zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu zajišťuje ředitel školy.

Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením, případně školským zařízením, a žákem a dále zákonným zástupcem žáka, není-li žák zletilý.

(1) Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující žáka a současně žáka a zákonného zástupce žáka, není-li žák zletilý, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.

(2) Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v individuálním vzdělávacím plánu informuje o této skutečnosti ředitele školy.

(3) Pro změny v individuálním vzdělávacím plánu se použijí obdobně ustanovení týkající se zpracování individuálního vzdělávacího plánu, seznámení s ním, poskytování vzdělávání podle něho a vyhodnocování jeho naplňování.

2. Nadané dítě a mimořádně nadané dítě

V definici nadání se uvádí kromě vysokého intelektu a výborné paměti také tvořivost, výjimečnost a motivace k dosažení určitých výsledků. Nadaní žáci mají velkou potřebu učit se, vyhledávat nové informace, ověřovat si poznatky. U nadaných dětí se často můžeme setkat jistou vyspělostí v určité oblasti (naopak v jiných oblastech mohou být opoždění – např. ve třech letech dokážou číst, ale nezvládnou si zavázat tkaničky), mají vlastní způsob učení, tvořivě přistupují k řešení problémů. Častý je verbální projev na vysoké úrovni, schopnost abstrakce, uvádění věcí do neobvyklých souvislostí. Typické jsou neobvyklé zájmy oproti vrstevníkům, specifický smysl pro humor. Jsou silně motivováni dělat věci, které je zajímají. Nadaní žáci se mohou projevat také negativně – mohou odmítat práci, pracovat nedbale, mohou vyrušovat (ať už proto, že se nudí, že kladou neodbytné otázky, nebo proto, že se stanou třídními šašky), mohou být přecitlivělí, panovační nebo přehnaně kritičtí k sobě i k okolí.

Je důležité rozpoznat rozdíl mezi dítětem nadaným a bystrým.

Bystré dítě	Nadané dítě
Umí odpovídat.	Klade další otázky.
Zajímá se.	Je zvědavé.
Má dobré nápady.	Má neobvyklé nápady.
Odpovídá na otázky.	Zajímají jej detaily, rozpracovává, dokončuje.
Je vůdcem skupiny.	Je samostatné, často pracuje sám.
Jednoduše se učí.	Většinu už zná.
Mezi vrstevníky je oblíben.	Víc mu vyhovuje společnost starších dětí
Chápe významy.	Dělá závěry.
Přesně kopíruje zadaná řešení.	Vytváří nová řešení.
Dobře se cítí ve škole, ve školce.	Dobře se cítí, když se učí (něco nového).
Přijímá informace.	Využívá informace.
Je vytrvalé při sledování.	Sleduje pozorně.
Je spokojené s vlastním učením a výsledky.	Je velmi sebekritické.

2.1 Proces identifikace nadaných žáků

Proces identifikace nadaných žáků bude zpravidla prováděn dle níže uvedeného postupu. Výjimečně lze vytipování žáka provést i jiným způsobem např. budou-li již známy závěry odborného vyšetření ze specializovaného pracoviště.

1. Screeningové posouzení třídním učitelem, který při svém hodnocení schopností a předpokladů žáka jak standardizované posuzovací škály, tak další metody.
2. Rozhovor výchovného poradce (případně školního psychologa, třídního učitele) s rodiči žáka, poskytnutí informace o zjištěních školy a nabízené podpoře, získání souhlasu rodičů s dalšími postupy (diagnostika, výběr rámce forem podpory).
3. Zpřesnění diagnostiky a vyprofilování individuálních potřeb žáků, případně rozhodnutí o účelnosti vyšetření ve školském poradenském zařízení (školní psycholog).
4. Týmové zpracování plánu pedagogické podpory, jedná-li se o nadané žáky nebo individuálního vzdělávacího plánu u žáků mimořádně nadaných na základě doporučení školského poradenského zařízení.

Z hlediska kategorií vytipovaných žáků se tak bude jednat o

- nadané žáky, u nichž budou přijímaná opatření, resp. formy podpory plně v kompetenci školy a předpokladem pro jejich realizaci bude souhlas zákonných zástupců žáka (enrichment, grouping atd.)
- mimořádně nadané žáky, u kterých škola bude aplikovat podpůrná opatření v souladu s doporučeními školského poradenského zařízení (akcelerace, enrichment, grouping, pedagogická intervence atd.).

Formy, metody práce a aplikované postupy se však u obou kategorií mohou prolínat. U všech nadaných žáků bude zpravidla jedenkrát za tři měsíce vyhodnocována efektivita poskytované podpory.

Hodnocení nadaných žáků bude realizováno dle pravidel stanovených právními předpisy a metodickými doporučeními, přičemž známka na vysvědčení bude známkou vyučujícího za učivo kmenové třídy a při zapojení žáka do práce paralelní skupiny bude zpracováno slovní hodnocení, jehož podkladem bude hodnocení plnění požadovaných výstupů dle IVP nebo PLPP.

2.2 Základní přístupy a zásady práce

K základním přístupům ve vzdělávání nadaných žáků patří:

akcelerace jako proces urychlování vzdělávacího procesu (přeřazení do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku, výuka vybraného předmětu o ročník výše)

enrichment jako proces obohacování, rozšiřování a vyšší náročnosti učiva (v rámci PLPP u žáků vytipovaných školou ve smyslu §27 odst. 1 vyhlášky a v rámci IVP u žáků mimořádně nadaných ve smyslu ustanovení §27 odst. 2 vyhlášky)

grouping jako proces seskupování žáků podle jejich schopností

a) v rámci vyučovacích hodin dle §27 odst. 4 vyhlášky, kdy škola vytvoří skupiny nadaných žáků, přičemž žáci ve skupině budou absolvovat jednu vyučovací hodinu týdně (zpravidla hodinu matematiky) paralelně se svou kmenovou třídou

b) nad rámec vyučovacích hodin formou rozšířené nabídky aktivit určených vytipovaným žákům (příprava a účast na soutěžích a olympiádách, kroužky zaměřené na podporu nadání, rozvoj pomocí speciálních her, deskových her a počítačových programů apod.

Postupy práce s nadaným v běžné třídě:

využití doplňkového materiálu – pokud je žák s úkolem hotov dříve než ostatní žáci, může pracovat na dalších úkolech

využití alternativního materiálu – žák řeší úkoly společně se třídou, ale dostane alternativní zadání, které je intelektuálně náročnější. Zde je nutné, aby učitel sám vytvářel pracovní listy. Existují tak nejrůznější pracovní sešity a alternativní učebnice.

využití alternativních činností – pokud má žák úkol hotový, může pracovat na něčem, co ho zajímá. Tato práce se musí týkat něčeho, co je žakovou silnou stránkou. V žádném případě by neměl být ušetřený čas věnován činnostem, které by měly vést ke zlepšení něčeho, v čem je žák slabší nebo činnostem, které ho nebaví. Alternativní činnosti by měly být pro žáka příjemné a stimulující.

Mezi základní zásady práce s nadaným žákem patří umožnění práce rychlejším tempem, méně procvičování, postup dopředu, náročnější výuka, opora o zájmy dítěte. Pro učitele to představuje mít např. vytvořen zásobník úkolů, vyhledané zajímavé souvislosti.

3 Personální zajištění

Práci s mimořádně nadanými žáky zajišťuje koordinátor inkluze a speciální pedagog ve spolupráci s výchovným poradcem a dalšími členy školního poradenského pracoviště a zaměřuje se na následující oblasti:

1. Vyhledává talentované žáky, a to ve spolupráci s třídními učiteli a učiteli jednotlivých předmětů.
2. Podporuje kreativitu a seberealizaci nadaných žáků.
3. Podporuje a pomáhá nadaným žákům při vyhledávání a zapojování se do vhodných projektů, soutěží, olympiád.
4. Poskytuje odbornou podporu nadaným žákům při vypracovávání projektů a samostatných prací.
5. Podporuje rozvoj technického myšlení nadaných žáků, podporuje zdokonalování manuálních dovedností formou soutěží a sebevzdělávání.
6. Spolupracuje s rodiči v oblasti podpory nadání žáka.
7. Vykonává administrativní činnosti spojené s prací s nadanými žáky.
8. Uskutečňuje kariérové poradenství v oblasti podpory nadání.
9. Konzultuje s vedením školy úkoly spojené s tvorbou školních akčních plánů a vizí školy v oblasti podpory nadání žáků.

Mgr. Jana Smetanová

koordinátor inkluze

Mgr. Ivana Ullmannová

ředitelka školy